Prima instanță: Judecătoria *****, sediul Centru judecător: Mămăligă Natalia
Dosarul nr. 2a-34/23
2-22116398-02-2a-04012023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel *****

03 octombrie 2023
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Anatol Pahopol
Judecători Ruxanda Pulbere și Ala Malîi
Grefier Anastasia Onu

examinând în ședință publică cererea de apel depusă de reprezentantul ***** al Republicii Moldova, Daniel Pantea, împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 24 octombrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria municipiului ***** și executorul judecătoresc *****, privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

La 12 mai 2022, ***** a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva ***** al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria municipiului ***** și executorul judecătoresc *****. A solicitat constatarea faptului încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei sectorului Centru mun.***** din 20 aprilie 2005; încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul *****, în beneficiul său a prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești în mărime de 150 000 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 15 martie 2005, s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Consiliul municipal ***** privind acordarea spațiului locativ conform prevederilor art. 35 al Legii nr. 416 din 18 decembrie 1990 cu privire la poliție. Prin hotărârea Judecătoriei sectorului Centru mun. ***** din 20 aprilie 2005, menținută prin decizia Colegiului Civil al Curții de Apel ***** din 26 noiembrie 2005, Consiliul municipal ***** a fost obligat să-i acorde lui și membrilor familiei sale spațiul locativ conform prevederilor art. 35 al Legii cu privire la poliție nr. 416 din 18 decembrie 1990 și art. 42 al Codului cu privire la locuințe. Întru executarea hotărârii judecătorești din 20 aprilie 2005 a fost emis titlul executoriu nr. 2-1080/05, care nu a fost executat până în prezent. Din motiv că nu a fost găsită o soluție pentru executarea hotărârii judecătorești, la 05 martie 2007, a sesizat Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care a recunoscut cerințele înaintate, iar Republica Moldova a fost sancționată pentru cazul neexecutării. Consideră că în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești**,** este în drept de a pretinde constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 20 aprilie 2005, în situația în care nu se execută timp îndelungat, cu toate că a întreprins măsurile prevăzute de normele legale referitoare la executarea actelor judecătorești. Urmare a neexecutării hotărârii judecătorești irevocabile a suportat suferințe psihice, care rezultă din situații de stres la care a fost expus atât el, cît și membrii familiei sale. La fel, suferințele sale se explică și prin multiplele solicitări adresate organului de executare și autorității publice locale în vederea executării hotărârii respective, însă a primit răspunsuri formale, fără careva acțiuni concrete, prin urmare evaluează prejudiciul moral cauzat la suma de 150 000 lei.

Poziţia instanţei de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 24 octombrie 2022, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată. S-a constatat încălcarea drepturilor reclamantului ***** la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei sectorului Centru mun.*****, mun.***** din 20 aprilie 2005. S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul ***** al Republicii Moldova în beneficiul

lui *****, cod numeric personal 0993003023506, prejudiciul moral în mărime de 20 000 (douăzeci mii) lei. În rest, pretențiile s-au respins ca neîntemeiate.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 22 noiembrie 2022, Ministerul Justiției a declarat apel asupra hotărârii instanţei de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 24 octombrie 2022, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate de *****.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel, Ministerul Justiției a indicat că, instanța de fond nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinii; nu au fost dovedite circumstanţele considerate de prima instanţă ca fiind stabilite; concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sunt în contradicţie cu circumstanţele pricinii; au fost încălcate şi aplicate greşit normele de drept material şi procedural.

Apelantul Ministerul Justiției a menționat că, potrivit jurisprudenţei Curţii Europene, prejudiciul pretins nu poate fi compensat în circumstanţele în care hotărîrea judecătorească neexecutată nu stipulează titlul de proprietate, ci doar posesie. În acest sens reclamantul nu a dat o explicaţie referitor la faptul că spaţiul locativ urma să-i fie atribuit pentru îmbunătăţirea condiţiilor de lucru, pentru perioada în care activa în instituţia publică. Astfel, înstanţa de fond nu a verificat dacă reclamantul activează în organele de drept şi dacă a benificiat de compensaţii în acest sens.

Apelantul a precizat că în prezenta speţă, purtătorul obligaţiei de executare a hotărârii judecătoreşti faţă de intimat, este debitorul procedurii de executare, după cum urmează: Consiliul mun. ***** şi Primăria mun. *****. În astfel de situaţie anume autoritatea în cauză urmează să satisfacă acest capăt al pretenţiei înaintate. În speţă însă, aceste circumstanţe nu au fost verificate şi astfel persistă prezumţia încăsării unui prejudiciu nejustificat şi ilegal.

În ședința instanței de apel, participanții la proces, citați legal, nu s-au prezentat, astfel, prin prisma art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul a dispus examinarea cauzei în lipsa acestora.

Termenul de declarare a apelului:

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii instanţei de fond a fost pronunțat public la 24 octombrie 2022, iar cererea de apel a fost depusă la 22 noiembrie 2022, prin intermediul poștei terestre. Prin urmare, Colegiul constată că apelul este depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanţei de apel:

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi care urmează a fi respinsă cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

Potrivit art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

În conformitate cu art.20 alin.(1) și (2) din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente

împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.

În corespundere cu prevederile art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Colegiul punctează că, prin acțiunea înaintată, reclamantul ***** pretinde încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005.

Astfel, în cadrul judecării cauzei în procedura de apel, s-a stabilit că prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005, s-a admis acțiunea lui ***** și Bondari Maria împotriva Consiliului mun. ***** și Ministerul Afacelor Interne a Republicii Moldova privind asigurarea cu spațiu locativ și s-a obligat Consiliul municipal ***** să asigure familia lui ***** cu spațiu locativ în conformitate cu normele stabilite de legislația în vigoare (f.d. 7-8).

Din conținutul notei informative întocmite de executorul judecătoresc *****, Colegiul a reținut că la data de 17 ianuarie 2006, în cadrul Oficiului de executare Centru a fost prezentat spre executare documentul executoriu nr. 2-1080/05 din 20 aprilie 2005 emis de Judecătoria Centru, mun. ***** privind obligarea Consiliului mun. ***** să asigure familia lui Bondari Valeriu cu spațiu locativ conform normelor stabilite de legislația în vigoare.

În cadrul procedurii de executare intentate în baza documentului executoriu nominalizat supra, au fost efectuate o serie de acțiuni, după cum urmează.

În scopul asigurării documentului executoriu, prin încheierea nr. 026-12-89/10 din 22.06.2011, s-a dispus aplicarea sechestrului pe apartamentul nr. 42 din str. L. Deleanu 9/2, mun. ***** și a fost interzis Primăriei mun. *****/Consiliului municipal ***** și subdiviziunilor acestora întocmirea actelor de repartiție a acestui bun imobil altor persoane decât creditorului urmăritor.

La 8 august 2012, prin dispoziția primarului general al mun. *****, s-a dispus repartizarea blocului locativ din str. Liviu Deleanu 9/2, mun. *****. Deși pe apartamentul nr. 42 era aplicat sechestru în favoarea creditorului *****, acest apartament a fost repartizat altei persoane, despre acest fapt fiind informat creditorul.

În urma măsurilor întreprinse, debitorul a informat că la moment problema abordată nu poate fi soluționată din lipsa spațiului locativ liber în mun. *****, fapt

generat de procesul de privatizare a fondului de locuințe, ceea ce a redus substanțial imobilul cu destinație locativă aflat în proprietate municipală și din aceste considerente autoritățile administrației publice locale nu au posibilitatea să execute hotărârile judecătorești definitive și irevocabile cu privire la asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori.

Totodată, s-a menționat că Consiliul mun. ***** nu dispune de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârilor judecătorești irevocabile privind asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori.

Întru soluționarea problemei respective, Primăria mun. ***** s-a adresat cu un demers către Guvernul RM prin care a solicitat alocarea mijloacelor financiare pentru construcția spațiului locativ, în vederea executării hotărârilor judecătorești irevocabile.

La 23 martie 2018, Consiliul și Primăria mun. ***** a informat executorul judecătoresc că la momentul actual executarea hotărârilor instanțelor de judecată nu este posibilă din lipsa spațiului locativ liber în mun. *****, iar conform deciziei Consiliului mun. ***** nr. 1/11 din 07.02.2018 cu privire la achiziționarea spațiului locativ, pentru anul 2018, au fost alocate resurse financiare în sumă de 10 milioane de lei în scopul achziționării spațiului locativ.

În final, după multiple solicitări adresate de către executorul judecătoresc *****, debitorii vizați în prezenta speță au comunicat ca și anterior, că executarea documentelor executorii ce țin de asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori nu este posibilă din lipsa spațiului locativ cu statut de locuință socială în mun. *****.

Colegiul conchide că la moment, Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005, prin care Consiliul mun. ***** a fost obligat să-l asigure pe ***** împreună cu membrii familiei sale, cu spațiu locativ, nu este executată, debitor al obligației de executare fiind autoritatea publică.

În contextul pretențiilor deduse judecății, Colegiul notează că, potrivit art. 70 alin. (1) Codul de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil.

Având în vedere că executarea hotărârii judecătoreşti constituie parte integrantă a procesului, Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale, la art. 6 § 1, statuează expres că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public şi într-un termen

rezonabil, de către un tribunal independent şi imparţial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptată împotriva sa.

În acest sens, prevederile art. 2 alin. (1) şi (2) a Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, stipulează că orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta Lege şi de legislaţia procesuală civilă.

Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Aşadar, întru soluţionarea corectă a litigiului ce ţine de repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, instanţele de judecată naţionale trebuie să aibă în vedere caracterul rezonabil al duratei unei procedurii în temeiul art. 6 § 1 din Convenţie, ce se apreciază cu ajutorul criteriilor consacrate de jurisprudenţa CtEDO cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul autorităţilor competente şi al părţilor şi miza pentru partea interesată.

La aprecierea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătoreşti urmează a fi luate în considerare anumite criterii de apreciere: complexitatea cauzei; se apreciază de asemenea după caz şi individual; comportamentul părţilor, care include aprecierea comportamentului reclamantului şi a autorităţilor. Se va aprecia bona/mala fides a tuturor părţilor implicate în proces, inclusiv existenţa unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate; etc. miza (interesul) pentru reclamant relevă importanţa sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil.

Conform art.4 alin.(3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, instanţa de judecată care examinează în fond cauza, organul de

urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătoreşti prezintă ***** un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris şi va conţine: numele şi prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorităţii implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorităţii responsabile de executarea hotărârii judecătoreşti; date despre acţiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare şi motivarea acestora; date despre acţiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Instanţa de apel notează că atunci când se constată o neexecutare continuă (atunci când hotărârea rămâne neexecutată la momentul examinării), termenul nerezonabil se va aprecia doar de la data naşterii obligaţiei de executare şi până la ziua adoptării hotărârii cu privire la o eventuală constatare a violării/neviolării dreptului declarat de Articolul 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale.

Legislaţia internă nu oferă o descifrare a noţiunii de „termen rezonabil”, însă prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru executarea actului justiţiei, atât normele naţionale cât şi cele internaţionale invocă administrarea justiţiei fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea şi responsabilitatea.

Neexecutarea nemotivată a actelor judecătoreşti, dispoziţiilor, cererilor, delegaţiilor, citaţiilor, altor adresări legale, precum şi lipsa de consideraţie faţă de judecată, atrag răspunderea prevăzută în prezentul cod şi în alte legi.

După cum rezultă din actele cauzei, anterior, reclamantul/apelant Bondari Valeriu, s-a adresat cu cereri de chemare în judecată împotriva *****, prin care a solicitat repararea prejudiciului moral pentru neexecutarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil.

Astfel, Colegiul punctează că, prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. ***** din 4 februarie 2015, s-a admis parțial acțiunea înaintată de *****, cu încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui ***** a sumei de 15 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii.

Hotărârea nominalizată a fost menținută prin decizia Curții de Apel ***** din 12 mai 2015, menținută la rândul său, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 4 noiembrie 2015.

Ulterior, printr-o altă hotărâre irevocabilă, pronunțată de Judecătoria *****, sediul Centru la 27 februarie 2019, a fost admisă parțial acţiunea lui Bondari Valeriu. A fost constatată încălcarea dreptului lui Valerii Bondari la executare în termen rezonabil a hotărârii din 20 aprilie 2005 a Judecătoriei Centru mun. *****. A fost încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM în beneficiul lui Valerii Bondari suma de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat pentru neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 20 aprilie 2005 a Judecătoriei Centru mun. ***** pentru perioada de timp din 7 octombrie 2014 până la 16 octombrie 2018.

Prin urmare, în litigiul pendinte, Colegiul urmează să verifice temeinicia pretențiilor formulate de judecătorești către ***** privind repararea prejudiciului moral pentru neexecutarea hotărârii hotărârii Judecătoriei Centru mun. ***** din 20 aprilie 2005, pentru perioada 16 octombrie 2018 – 05 august 2022.

Așa cum a fost arătat mai sus, se reține că, în cadrul procedurii de executare au fost întreprinse multiple tentative de către executorul judecătoresc în vederea determinării Consiliului mun. *****/Primăriei ***** să execute hotărârea Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005, prin care s-a obligat Consiliul mun. ***** să-l asigure pe ***** împreună cu membrii familiei sale, cu spațiu locativ, însă acestea nu s-au soldat cu succes.

În susținerea poziției sale, organele autorității publice au invocat ca temei de neexecutare lipsa spaţiului locativ liber în mun. *****, fapt generat de procesul de privatizare a fondului de locuinţe, ceea ce a redus substanţial imobilele cu destinaţie locativă aflate în proprietate municipală, precum şi lipsa mijloacelor financiare, necesare pentru construcţia spaţiului locativ, pentru executarea hotărârilor instanţelor de judecată privind asigurarea cu spaţiu locativ a creditorilor urmăritori.

Astfel, ținând cont că debitorul obligației de executare a hotărârii instanței de judecată până în prezent nu a executat hotărârea Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005, Colegiul civil, consideră întemeiată concluzia primei instanţe referitor la constatarea încălcării continue a dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, pentru perioada 16 octombrie 2018 – 05 august 2022.

În acest sens, Colegiul evidențiază că necesitatea executării hotărârii judecătorești rezidă și din prevederile art. 4 Cod de procedură civilă, precum și din dispozițiile Legii nr. 87 din 21.04.2011.

Astfel, prin adoptarea normelor naționale și aderarea la Convenție, statul și-a asumat obligația de a asigura respectarea acetui drept al participanților la proces, de a crea un sistem judiciar în așa fel încât să răspundă tuturor exigențelor acestor norme, inclusiv de a executa o hotărâre judecătorească într-un termen rezonabil, dincolo de dificultățile generate de diverși factori care ar putea întârzia procedurile judiciare.

În speță, Colegiul conchide că statul este responsabil pentru întârzierile cauzate de autoritățile sale administrative, care la caz, nu au întreprins măsuri eficiente și reale în vederea executării documentului executoriu emis în baza hotărârii Judecătoriei Centru mun. ***** din 20 aprilie 2005, iar omisiunile autorităților nu pot fi imputate reclamantului/intimat Bondari Valeri, care a manifestat o atitudine activă întru realizarea efectivă a dreptului său, conferit prin actul judecătoresc pronunțat.

Raportând normele legale enunțate la circumstanțele litigiului dedus judecății, Colegiul civil consideră că prima instanță corect a concluzionat despre necesitatea admiterii pretenției privind constatarea încălcării dreptului reclamantului ***** la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru mun. ***** din 20 aprilie 2005.

În contextul celor relatate, instanţa de apel conchide că, neexecutarea continuă a hotărârii Judecătoriei Centru mun. ***** din 20 aprilie 2005, inclusiv în perioada invocată de reclamantul *****, prin prezenta acţiune, 16 octombrie 2018 – 05 august 2022, constituie o încălcare a dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi prezintă o violare a dreptului subiectiv al acestuia, garantat de art. 6 par. (1) CEDO.

În acest context, Colegiul relevă ca neîntemeiat, argumentele apelantului ***** precum că, neexecutarea documentului executoriu generată de lipsa spaţiului locativ şi a surselor financiare, nu constituie temei de a constata încălcarea drepturilor prevăzute de art. 6 a Convenției.

Or, o autoritate statală nu poate invoca lipsa fondurilor sau lipsa locuinţelor pentru a motiva încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătoreşti (cauza *Prodan c. Moldovei*).

Respectiv, Colegiul conchide că, prima instanţă corect a constatat încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005.

Corespunzător, o dată fiind stabilită încălcarea dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005, acestuia urmează să îi fie compensat și prejudiciul moral suferit.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciului moral, Colegiul civil constată că instanța de fond, la pronunțarea hotărârii, în mod corect a apreciat cuantumul prejudiciului moral în mărime de 20 000 (douăzeci mii) lei, sumă pe care instanța de apel o consideră rezonabilă și proporțională în raport cu suferințele psihice suportate de către reclamant.

Conform art. 2 alin. (3) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară indiferent de vinovăţia instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare.

Art. 2 alin. (6) al Legii citate supra, statuează că, mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant.

Conform art. 2036 Cod civil, (1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. (2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

Iar, potrivit art. 2037 Cod civil, **(**1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în

care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. (2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. (3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Astfel, cu referire la cuantumul prejudiciului moral, Colegiul relevă că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în aşa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimă.

Prin urmare, având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, statutul social al persoanei, miza pentru reclamant, precum și acordarea anterioară a despăgubirilor morale, instanţa de apel că suma de 20 000 (douăzeci mii) lei, dispusă spre încasare de instanța de fond, constituie o compensație ce ar aduce o satisfacţie echitabilă reclamantului *****, pentru perioada de încălcare invocată 16 octombrie 2018 – 05 august 2022.

Or, mărimea compensaţiei solicitate spre încasare cu titlu de reparare a prejudiciului moral în sumă de 150000 lei, este una excesivă, motiv din care nu poate fi admisă integral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate.

Totodată, urmează a se ține cont și de faptul că, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

Respectiv, în litigiul dedus judecăţii, Colegiul conchide că acordarea sumei de 20 000 (douăzeci mii) lei, constituie o „satisfacţie echitabilă” a despăgubirilor şi ar atinge scopul şi finalitatea prevăzută de lege.

Or, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, s-a ținut cont de interesul sporit, pe care îl are reclamantul în executarea hotărârii judecătoreşti, al cărei beneficiar este, evidențiind importanţa cauzei pentru reclamant, care are ca obiect executarea unei hotărâri judecătoreşti privind asigurarea cu spațiu locativ.

Colegiul conchide că, în condiţiile speţei, este incontestabil faptul că reclamantul ***** a avut de suferit unele frustrări, incertitudini şi nelinişti în urma neexecutării documentului executoriu eliberat în baza hotărârii Judecătoriei Centru, mun. ***** din 20 aprilie 2005, care nu a fost executată nici până în prezent.

Respectiv, contrar argumentelor apelantului Ministerul Justiției, aceste suferinţe nu pot fi compensate doar prin simpla constatare a încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti.

În mod distinct, Colegiul accentuează că, la rândul său, în contradicție cu art. 4 alin.(1) Legea nr.87, Ministerul Justiției a eșuat să asigure sarcina probațiunii privind lipsa încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și lipsa suportării unui prejudiciu moral, sarcină care a fost pusă de legiuitor pe seama *****.

Instanța de apel apreciază critic argumentele invocate de către Ministerul Justiției cu referire la faptul că statul nu mai are obligația de a oferi reclamantului spațiu locativ, intervalul de acțiune al acestui drept fiind direct proporțional cu durata de activitate în serviciul public al reclamantului, în condițiile în care, Ministerul Justiției nu a prezentat probe în confirmarea asigurării reclamantului ***** cu spațiu locativ pe durata aflării sale în funcția de colaborator al poliției.

Mai mult ca atât, cu referire la aceste afirmații precum că locuința ar trebui oferită lui ***** temporar, pe durata de activitate în serviciul public, având în vedere că hotărârea judecătorească nu stipulează titlul de proprietate, instanța de apel subliniază că reclamantul ***** nu a pretins la dreptul de proprietate asupra spațiului locativ solicitat, iar la materialele cauzei nu se regăsesc probe în confirmarea asigurării sale cu chirie pe perioada desfășurării atribuțiilor de serviciu.

Astfel, Colegiul judiciar constată că prima instanţă a dat o apreciere obiectivă şi justă probelor administrate, a constatat şi elucidat pe deplin toate circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinii şi corect a aplicat normele de drept material şi procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerinţele legii, astfel temeiuri pentru admiterea apelului nu sunt.

În acest sens, Colegiul judicar relevă că argumentele invocate în cererea de apel poartă un caracter declarativ și formal, constituie o reproducere a circumstanțelor enumerate în cererea de chemare în judecată, nefiind temei de casare a hotărârii contestate.

Astfel, obiecțiile invocate de apelant, în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de către instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanța de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susținute de normele de drept material.

Distinct de cele expuse şi având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către prima instanță şi nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul judiciar al Curții de Apel ***** ajunge la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea contestată.

În acest sens, Completul judiciar reţine că, prin prisma jurisprudenţei CEDO, „...art. 6 paragraf. 1 al Convenţiei nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de apel, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge apelul declarat împotriva hotărârii pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsită de şanse de succes (cauza Rebait şi alţii contra Franţei, Comisia Europeană a drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995)”.

Prin prisma constatărilor reținute supra, Colegiul conchide că apelul declarat de Ministerul Justiției urmează a fi respins, cu menţinerea hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 24 octombrie 2022.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.a), 390 CPC, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ

d e c i d e:

Se respinge cererea de apel declarată de reprezentantul ***** al Republicii Moldova, Daniel Pantea.

Se menține hotărârea Judecătoriei *****, sediul Centru din 24 octombrie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** împotriva ***** al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria municipiului ***** și executorul judecătoresc *****, privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele ședinței, judecătorul — Anatol Pahopol

Judecătorii — Ruxanda Pulbere

Ala Malîi